

[Indenrigsministeren.]

hvorfor man enkelte Steder har maattet gøre Brud paa Amtsgrænserne.

I hver af de 80 Valgkredse vælges saa 1 Medlem ved Flertalsvalg, det vil sige, at den Kandidat af de opstillede, som har faaet flere Stemmer end nogen anden, er valgt, og Valgbestyrelsen udfærdiger Valgbrev for ham. Ingen kan melde sig samtidig til Valg i flere Valgkredse. Afstemningen finder Sted kommunevis, og med Hensyn til Kommuners Inddeling i Afstemningsomraader gives der her de samme Regler, som nu er gældende for de kommunale Valg. Der har paa dette Omraade været nogen Uoverensstemmelse med Hensyn til Ordningen ved Rigsdagsvalg og ved kommunale Valg. Denne Uoverensstemmelse er nu fjernet.

Jeg ved, at mange vil beklage, at Vælgeren ved den Ordning, som her er foreslaaet, vil miste den Adgang, som han siden 1920 har haft til at stemme paa en Flerhed af Personer, som det Parti, han ønsker at støtte, har opstillet i Amtet, og denne Beklagelse deler jeg i og for sig. At bøde herpaa ved at give Vælgeren Adgang til at stemme paa Kandidater i andre Valgkredse end den, hvori han er Vælger, lader sig ikke gøre, det vilde være uforeneligt med Systemet. Derimod kunde man, som det var Tilfældet efter Valgloven af 1915, aabne Adgang til, at en Kandidat stillede sig til Valg i flere af Kredsene i et Amt eller i en Storkreds. Det vil altsaa sige, at medens Forholdet nu er dette, at Vælgeren kan gaa til Kandidaten, saa vilde man ved den Ordning, jeg her har nævnt Muligheden af, faa det saaledes, at Kandidaten kunde komme til Vælgeren.

Jeg behøver jo ikke for ærede Medlemmer af dette Ting, hvoraf det store Flertal jo er saa nøje kendt med de politiske Arbejdsvilkaar her i Landet, at skildre, hvilken Ulempe og Usikkerhed der dermed vilde følge for alle Partier. Men jeg erkender, at ikke mindst for Smaapartier, som har vanskeligt ved at opstille forskellige Personer i samtlige Valgkredse, vil en saadan Ordning være af Betydning. Den vilde ogsaa i mange Tilfælde billiggøre Valget. Den vilde maaske ogsaa stimulere Valgdeltagelsen, idet den enkelte Vælger fik Mulighed for i Kredsen af Kandidater at stemme paa den, han syntes bedst om, naar han kunde faa ham opstillet i Kredsen. Jeg skal derfor erklære mig villig til paa dette Punkt at forhandle mig til Rette med den høje Rigsdag indenfor rimelige Grænser.

Med Hensyn til Opstillingsfriheden maa jeg understrege meget bestemt, at dermed indfører man ogsaa i den foreslaaede Ordning et betydeligt Usikkerhedsmoment og giver Plads for forskellige Makinationer, som i og for sig ikke virker fremmende hverken for politisk Interesse eller et sundt politisk Liv.

Til Udligning af Kredsvalgets Resultater med det Formaal at opnaa en saa forholdsmaessig Repræsentation for de forskellige Anskuelser blandt Vælgerne, som i det hele taget er mulig, indføres der saa i alt 40 Tillægsmandater, som fordeles med 25 paa de 7 Storkredse og 15 paa det hele Land. Betingelsen for, at et Parti kan faa Andel i Tillægsmandaterne, er enten, at Partiet er repræsenteret i det afgaaende Folketing eller er anmeldt for Folketingets Formand af mindst 10 000 Vælgere, samt at et saadant Parti har opnaaet enten i det mindste eet Kredsmandat eller har opnaaet Gennemsnittet af Stemmer, som er afgivet for de 120 Mandater, idet Færøerne her holdes udenfor. Og endelig kræves det, at Halvdelen af dette Gennemsnit skal være opnaaet i mindst een Storkreds. I den nugældende Valglov kræves der paa dette Punkt, at Gennemsnitstallet skal være naaet i et af de tre Omraader, og hertil svarer omtrent Halvdelen af Gennemsnittet i et af de nu foreslaaede 7 Omraader. Men ogsaa paa dette Punkt, som i det hele taget, er jeg naturligvis overordentlig rede til Forhandling om Vilkaarene for et Partis Ret til Andel i Suppleringsmandater.

Jeg ved, at man vil hævde, at man ved disse Bestemmelser vil vanskeliggøre nye Partiers Opstaaen og besværliggøre deres Bestræbelser for at skaffe sig Plads i Folketinget. Jeg kan ikke erkende, at denne Vanskelighed er øget ved de her foreslaaede Bestemmelser i Sammenligning med de hidtil gældende. Men jeg skal ikke benægte, at baade de nugældende Bestemmelser og det, som her foreslaas, i nogen Maade virker hemmende paa Partidannelsen. Men jeg har før haft Lejlighed til at sige det her i dette Ting og maa gentage det nu: Her maa man se praktisk paa Sagen og afveje Hensynet til at have det videst mulige Spillerum for Vælgerønsker mod Hensynet til Nødvendigheden af, at der af Valget kan fremgaa en tydeligt angivet politisk Retningslinie, saaledes at et Landsstyre kan skabes og en Kurs for det politiske Arbejde understikkes. Det ene er ikke mindre nødvendigt end det andet, og man bør ved Fastsættelsen af de her omtalte Regler ikke tabe dette dobbelte Hensyn af Sigte.